

znavanju s temeljnimi geografskimi značilnostmi Slovenije, torej karta, ki ne bi bila preobremenjena z informacijami, ki pa bi prav zato morala toliko bolj smelo in odločno poudarjati najpomembnejša fizično in družbenogeografska dejstva. Zakaj na primer ne bi bila, sicer ustrezno prikazana in generalizirana, prometna mreža poudarjena v enotnem močnejše istopajočem odtenku, tako kot instruktivno izstopajo glavne reke (Sava, Drava in morda za spoznanje premalo poudarjeni Mura in Soča). Za razliko od prve karte so naselja predstavljena s poenostavljenim fizičnim obsegom selišč, in število prebivalstva v naseljih z gradacijo tipografije, ki je nekoliko preveč podobna med posameznimi razredi in je zaradi povečave karte nekoliko preveč razprto postavljena. Ob vsem tem pa se moramo zavedati, da so imeli sestavljalci te karte pred seboj drugačen cilj, kot ob prvi karti, in sicer, kako na čim bolj enostaven in lažje razumljiv način upodobiti Slovenijo. To je prav tako kot pri prvi karti težka naloga, ki je tesno povezana s problemom generalizacije, ki se, na žalost, zaradi samega tehnološkega procesa v kartografiji pokaže v polni luči mnogokrat šele pri končnem izdelku. Ne glede na vse to pa ne gre zanemariti dejstva, da je ta karta povečava karte v merilu 1 : 500.000, ki naj bi jo učenec v klopi imel za istovetno oni, ki visi na steni pred njim.

Pred nami sta torej dve novi stenski karti Slovenije, prva novelirana in popravljena izdaja stare, vsem dobro znane Selanove karte, in povsem nova karta Slovenije, pred katero je, vsaj tako je videti, še dolga življenjska pot v najrazličnejših izvedbah.

Milan Orožen Adamič

Iz ostale jugoslovanske geografske književnosti

Veljko Rogić, Regionalna geografija Jugoslavije, knjiga 1, Šolska knjiga, Zagreb 1982, 219 strani.

Med univerzitetnimi priročniki in drugimi regionalnogeografskimi prikazi Jugoslavije je Rogićeva Regionalna geografija Jugoslavije novost, posebnost, osvežitev in kvalitetna pridobitev. Avtor v uvodu pojasni, da je v knjigi prvi del vsebine predavanj iz regionalne geografije Jugoslavije na Geografskem zavodu PMF v Zagrebu, iz česar sledi, da bo tej knjigi sledil še prikaz regionalnogeografske strukture jugoslovanskega prostora.

Rogićeva Regionalna geografija Jugoslavije se povsem razlikuje od dosedanjih tovrstnih del, še zlasti tudi po svojem modernem in nekonvencionalnem podajanju. Vsebine so dosledno prikazane razvojno in funkcionalno s poudarkom na vzročnem povezovanju dejavnikov, ki so oblikovali prostor SFR Jugoslavije od predzgodovinskega obdobja do danes. S tem pa je že tudi povedano, da gre pravzaprav za zelo posrečen zgodovinsko-prostorski prikaz razvoja, ki ga avtor predava študentom pod naslovom »Zgodovinska geografija Jugoslavije«.

Tudi prvo poglavje, ki je sicer namenjeno kratkemu preglednemu funkcijskemu prikazovanju naravnih elementov, o katerem avtor sam pravi, da služi samo boljšemu razumevanju kasneje obravnavanih prostorskih procesov v posameznih obdobjih, je pisano v stilu ostalih poglavij. Ta nosijo pod skupnim naslovom Osnove zgodovinsko-geografskega razvoja naslednje značilne podnaslove: Predzgodovinsko obdobje, Srednjeveško obdobje, Zgodovinsko-geografske osnove vpliva Osmanskega cesarstva do prve polovice 18. stoletja. Pogoji razvoja in prelomni pomen oblikovanja dominantne podonavsko-srednjejadranske usmeritve jugoslovanskega prostora, Obdobje razvoja dezintegriranega železniškega omrežja do konca prve svetovne vojne — naša industrijska revolucija. Osnove zgodovinske geografije nove meščanske monarhije, Revolucionarno obdobje Jugoslavije.

Naslovi poglavij nakazujejo tudi njihovo dokaj močno vsebinsko usmeritev, ki je opredeljena z enim ali večimi prostorsko relevantnimi dejavniki v posameznih obdobjih. Med njimi izstopajo ob čisto prostorsko opredeljenih zgodovinskih dejavnikih v prvi vrsti prometne smeri in pro-

metnice kot nosilci in usmerjevalci razvoja in vplivov posameznih družbeno-ekonomskih dejavnikov v jugoslovanskem prostoru v celoti in v njegovih posameznih velikih območjih. Ob prometu močno izstopa še problematika naselij in zlasti z vplivnimi območji povezan razvoj centralnih naselij. Zadnji dve poglavji o predvojni in povojni Jugoslaviji vključujeta v večjem obsegu tudi že nekatere elemente ekonomskega razvoja in še zlasti prebivalstva, za katerega je prikazana že tudi vrsta podatkov. Zadnje poglavje o povojnem obdobju je v tako skromnem obsegu verjetno dodano z namenom celostnega prikaza geografskega razvoja našega prostora. Obširneje in kompleksneje bo povojna dinamika prostorskih sprememb predmet naslednje knjige.

Tekst dopolnjujejo posrečeno izbrani grafični prikazi, ki jih večinoma prvič zasledimo v regionalnogeografskih prikazih Jugoslavije, tako da je tovrstno že kronično ponavljanje v tem delu minimalno.

Vsebinsko odlikuje širok regionalni pristop, ki je vsekakor posledica izvrstnega avtorjevega poznavanja zgodovinskih dogajanj, kar mu je verjetno tudi predmet ožjega zanimanja. Zaradi tega izstopa v jedru obravnave tudi ob predstavitvi manjših enot celoten jugoslovanski prostor, in to v širši regionalni povezavi.

Ob koncu je treba poudariti, da je sam nekonvencionalni način predstavitve problematike knjigi močno v prid. Na prvi pogled sicer kaže na manjšo preglednost, ob čitanju knjige pa se ta občutek povsem izgubi. Zato pomeni Rogičeva Regionalna geografija Jugoslavije tehten, vsebinsko in konceptualno zelo koristen prispevek k tej tematiki, in je tudi izvrstno dopolnilo k širšemu in kompleksnejšemu razumevanju vseh prostorskih sprememb pri nas.

Mirko Pak

Dr. Branislav Bukurov, Sintetička razmatranja geomorfoloških problema na teritoriji Vojvodine, Vojvodanska akademija nauka i umetnosti, Akademski beseda 5, Novi Sad, 1982.

Knjižica je iz zbirke Akademski beseda, obsega 93 strani in skico »Geomorfološka karta Vojvodine.«

V uvodni besedi nam na treh straneh predsednik Vojvodinske akademije predstavi življenje in delo dr. B. Bukurova, za katero je leta 1976 prejel nagrado AVNOJ.

V razpravi (30 strani) je dr. B. Bukurov na poljuden način orisal razvoj in starost reliefa v Vojvodini. Ozemlje pokrajine je razdelil na 6 geomorfoloških enot (skica). Za oblikovanje reliefa so bili pomembni predvsem tektonika, abrazija, delovanje vetra in rek. Ko obravnava starost oblik, nas avtor seznanja s kamninsko sestavo osamelcev, na katerih so ohranjeni ostanki predkvartarnega površja. Ostalo površje je dobilo današnje oblike v mlajšem pleistocenu. V stadialih je veter odlagal plasti, ki sestavljajo puhlične platoje. Vrhnja plast puhlice v platojih in puhlični terasi je iz stadiala W3. Holocenske ravnice so nastale z izmenjavo erozije in akumulacije — z odnašanjem puhlične terase.

Zadnji del knjige »Bibliografija del akademika Branislava Bukurova« obsega na 47 straneh dve poglavji: popis del (tiskanih in rokopisov) in vsebinski pregled pomembnejših del.

Marjan Bat

Iz inozemske geografske in sorodne književnosti

Aldo Madotto, La val Resia ed i suoi abitanti (Dolina Rezijske in njeni prebivalci), 159 s., črno bele fotografije, Tiskarna Loffset-Mariano del Friuli, 1982.

Alda Madotta monografija o Rezijski ni geografsko delo v pravem smislu besede. Ker ne navaja sproti virov, ga ne moremo šteti med prave znanstvene knjige. Vendar je tudi za geografje zelo zanimivo in to iz več